

Oude Kerk, zondag 21 maart 2021
Vijfde zondag van de Veertigdagentijd
ds. Johan Meijer

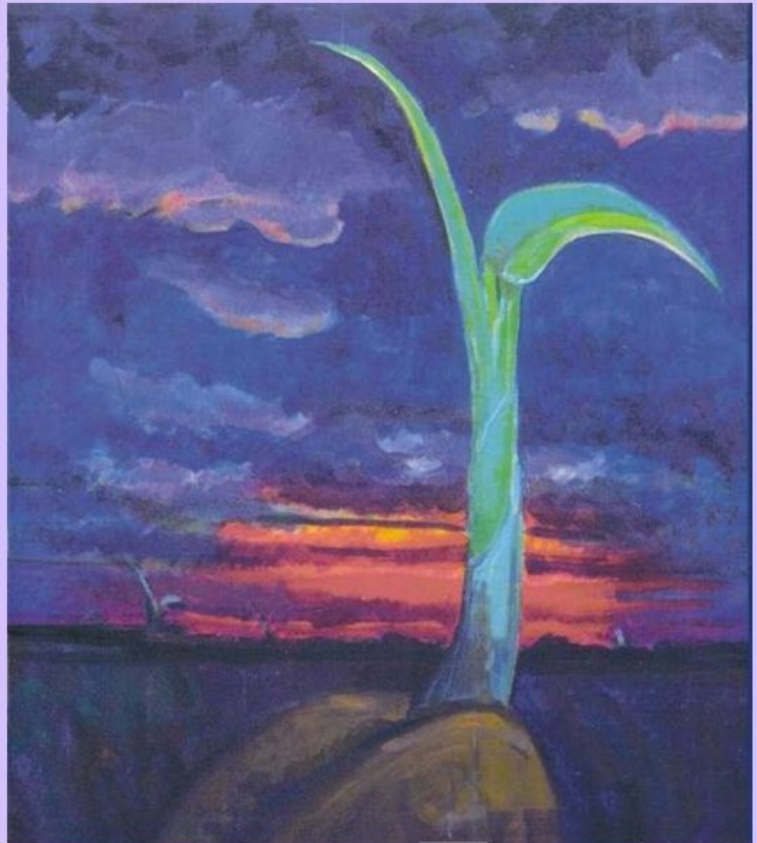
gelezen: Johannes 12: 20-33

titel: Als een graankorrel...

Als één
graankorrel
niet in de
aarde valt
en sterft,

blijft het één
graankorrel,

maar wanneer
hij sterft
draagt hij veel
vrucht.

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve lentekinderen van God,*

Na de overdenking is er een stilte waarbij we de afbeelding zien die staat op de voorkant van de CD van het Paasatorium 'Als de graankorrel sterft'. We hoorden daar zojuist het titellied van, het canon 'Als de graankorrel'. De stilte gaat over in orgelspel. We zullen het eerste deel van Trivium horen, een muziekstuk van Arvo Pärt.

Een nieuwe lente is begonnen vandaag, hoewel we dat vooral aan de nachttemperaturen nog niet echt merken, die zijn eerder winters. Maar als de zon er is, voelt het al aangenaam. Vorig jaar bloeiden half maart de magnolia's al uitbundig,

nu zijn ze nog in knop. Op hun bloei verheug ik mij, ieder jaar opnieuw. Op het groen worden van bomen en voorjaarsbloemen mogen wij ons verheugen, er komt een mooie tijd van het jaar aan, het is aangebroken. Paul Gerhardt dichtte ooit het mooie lied 'Ga uit o mens en zoek uw vreugd, nu in de lente zich verheugt, al wat er leeft op aarde'. Hij heeft het over bomen in blad gezet, een lichte groene wade over de aarde, en tulpen en narcissen 'veel heerlijker dan Salomo, bekleed met Gods genade'.

Pasen valt in de lentetijd, altijd, althans in dat deel van de wereld waar het nu lente is geworden. Op de zondag na de eerste volle maan in de lente is het Pasen. Volgende zondag is die volle maan, dus de week erna, vandaag over twee weken is het Paasfeest. En daar horen lentebeelden bij. 'Gij roept het jonge leven wakker, een tuin bloeit rond het open graf'. De wederopstanding van Jezus wordt dan geïllustreerd met natuurbeelden.

Jezus illustreert vandaag het lijden en sterven waar Hij doorheen zal moeten ook met een natuurbeeld, dat van een graankorrel, die in de aarde valt en sterft. Een heel bekend geworden beeld uit Johannes 12. Een aansprekend beeld ook. Voor Marijke de Bruijne het motief van haar Paasatorium, ruim 25 jaar geleden. Natuurbeelden doen het goed, ze zijn aanschouwelijk en begrijpelijk, althans zo lijkt het.

Jezus maakte vaak gebruik van eenvoudige beelden, dingen die bij het dagelijks leven horen, die bij het agrarische leven horen, of die je ziet in het landschap om je heen. Kijk naar de zorgeloze mussen, zie eens die lelies, die zijn toch nog veel heerlijker dan alle heerlijkheid van Salomo?! Eenvoudige, alledaagse beelden, aanschouwelijk onderwijs om de boodschap te verduidelijken.

Maar... is het beeld van die graankorrel wel zo eenvoudig als het lijkt? Is de boodschap die Jezus over wil brengen wel zo eenvoudig? En dan ook nog eens verwoord door Johannes, de evangelist die wel heel filosofisch schrijft, beeldend, haast poëtisch, denk maar aan zijn proloog over het Licht dat in de wereld gekomen is, maar zijn teksten zijn best pittig en ingewikkeld en soms heel moeilijk te begrijpen. En de boodschap die Jezus heeft liegt er ook niet om.

Even voor het beeld: het is bijna Pasen, Jezus is met zijn leerlingen opgegaan naar Jeruzalem om Pesach te vieren, velen volgen Hem, velen willen Hem zien, velen zitten achter Hem aan, een schare die wat van Hem wil en een levende verwachting dat Hij wellicht de langverhoopte koning zal zijn, waar men al zolang naar heeft uitgezien, de Messias die komen zou, Hij lijkt gekomen te zijn. Waren er verkiezingen geweest dan hadden velen op Jezus gestemd, met luider stem. Hij is Jeruzalem binnengekomen, een ware intocht, palmtakken waarmee men zwaaide en die als was het een rode looper, maar dan groen, werden gelegd op de weg die Hij zou gaan, de weg naar de macht. Dit heeft net plaatsgevonden, heel die uitbundigheid, "Hosanna Hosanna Superstar". En Hellenen, Grieken, die ook naar Jeruzalem zijn gekomen voor Pesach, zij willen Hem zien en zeggen dat tegen een van de leerlingen, Filippus, en die deelt dat met Andreas en getweën gaan zij naar Jezus om Hem dat te melden.

En dan komt dat antwoord, typisch Jezus zou je kunnen zeggen, een antwoord dat het tegenovergestelde is van wat je zou verwachten. Ja, het klopt dat het uur

gekomen is, zegt Hij, het uur van verheerlijking van de Mensenzoon. Dat moment is nabij. Alleen die verheerlijking zal totaal anders zijn dan jullie denken, dan de mensenmassa denkt. Het is geen verheerlijking op aardse wijze.

En dan komt het: 'Als de graankorrel niet valt in de aarde en sterft, dan blijft hij alléén, maar als hij sterft draagt hij overvloedig vrucht'. Jezus duidt op het lijden en sterven dat Hij tegemoet gaat, waar hij vlák voor staat. Met de graankorrel die in de aarde valt en sterft duidt Hij op Zichzelf.

Nu is dat sterven van een graankorrel misschien wat verwarrend, want dan zou je bedenken dat ie dus helemaal doodgaat. Dat er geen leven meer in zit, dat het als organisme ophoudt te bestaan. Maar dat is niet het geval, die graankorrel zit juist vol leven en kiemkracht. Maar niet als die niet in de aarde valt, niet als grond en water de voedingsbodem zijn voor zijn groei. De kern van de boodschap zit er veel meer in dat de korrel op zichzelf zou blijven als ie niet in de aarde wordt gezaaid. Het blijft dan één korrel. Maar durft de korrel een transformatieproces aan en geeft het zichzelf prijs aan zo'n proces, dan komt er nieuw leven en vermenigvuldigt die korrel zich tot vele korrels die vormen zich 'saam een kostbaar brood in uwe Naam'.

Jezus geeft Zichzelf prijs, dat wil zeggen: Hij houdt niet vast aan aardse roem of aardse eer. Had ie makkelijk kunnen doen, nu zijn populariteit op een hoogtepunt is en velen hem toejuichen en verheerlijken. Maar die macht, die vorm van heerlijkheid, die roem, daar ziet Hij vanaf. Hij kiest een andere weg, bij de rode loper vandaan. Hij ziet af van het ego dat gestreeld wil worden, Hij ziet af van alles wat Hem zó in de schoot geworpen kan worden, hoe verleidelijk om dat te omarmen, maar Nee!! Hij kiest voor een andere verheerlijking, één die past bij zijn Vader, namelijk om zijn leven te délen, om zijn liefde niet voor zichzelf te houden als eigenliefde, maar om die te delen met mensen.

In de Filippenzenbrief staat het zo: 'Christus Jezus heeft het Gode gelijk zijn niet als een roof geacht, maar heeft Zichzelf ontledigd en de gestalte van een dienstknecht aangenomen en is aan de mensen gelijk geworden'.

Je hebt goden en je hebt goden. En de meeste daarvan willen bejubeld worden als een god in Frankrijk, of in welk land dan ook, of in welk torentje dan ook. Die staan hoog verheven boven de mensen, die willen macht, die grijpen macht, die zwelgen er in. Aardse machthebbers gedragen zich niet zelden zo, en in de verhalen mythologieën, Griekse bijvoorbeeld, gedragen goden en halfgoden zich ook vaak zo. En die kan het lot van mensen niet of nauwelijks iets schelen. Nu kennen de Grieken die Jezus willen zien, dichtbij Hem willen zijn, natuurlijk die mythologische verhalen, en dus zou het me niets verbazen als ze denken dat Jezus een halfgod is en dat ze op die manier God kunnen vereren. We kennen hun motief niet, maar het zou zomaar kunnen.

Maar een halfgod is Jezus niet op die manier en zijn Vader, de Eeuwige, de Schepper van hemel en aarde is dat ook niet op die manier. Heel de Schrift getuigt dat God anders is dan alle andere goden die aanbeden willen worden. God ontledigt Zichzelf, Hij geeft Zich prijs, Hij durft het aan om één te zijn met mensen, die ondergaat heel het menselijke leven en heel het menselijke lijden. Jezus is daar de

gestalte van, de zichtbare gestalte, de menselijke gestalte. Hij geeft zijn leven prijs door één te worden met mensen.

En dan gebeurt er zoiets als een wonder, dan blijft de korrel niet op zichzelf, maar ontkiemt die, schiet wortel, gaat groeien, draagt vrucht.

Jezus roept zijn volgelingen op om Hem te volgen in het prijsgeven van zichzelf, van hun leven. Dat is een lastige passage. Want: moeten wij ook gekruisigd worden, moeten wij ook sterven als martelaren en alles wat ons en dierbaar is opgeven, moeten wij ook zo'n lijdensweg door? Want dat zou toch de consequentie zijn van wat Jezus zegt. Het ingewikkelde van heel die grootse beeldspraak is dat die ons kan verwarren. Maar ik denk dat het er in de kern op neerkomt, dat wij niet bang hoeven te zijn, niet bang zouden moeten zijn om ons ego te verliezen, omdat we er iets veel mooiers voor terugkrijgen. En dan duid ik niet alleen op het leven na ons aardse sterven, dat je evenzeer kunt zien als een glorieuze transformatie, van larf tot libel of van rups tot vlinder... prachtige rakende beeldspraak...

Maar ook in het leven hier en nu kunnen wij een transformatie ondergaan, een ontwikkeling die ons rijker maakt, niet in materie rijker, maar in ziel verrijkt, niet in roem en eer, maar in diepe waardering en verbondenheid voor elkaar en met elkaar. Waar het op neer komt, steeds weer, is: durf je je te verbinden met de ander en dus ook met het lot van de ander, het leed van de ander, of sowieso: het verhaal van de ander? Met de mooie, maar ook met de moeilijke kanten van de ander?

God hield het God-zijn niet voor zichzelf, maar deelde het met ons, zodat ook wij een deel van God mogen zijn in het diepst van onze ziel. Jezus hield het God-gelijk zijn niet voor Zichzelf, maar deelde Zichzelf met ons, zodat ook wij ook een deel van Hem mogen zijn. En dat is geen straf, het is genade, het een groot geschenk dat wij mogen ontvangen en dat wij mogen uitpakken en dat we mogen ontwikkelen.

Wat wij mogen zijn in de grond van ons hart, in het diepst van onze ziel is: een voedingsbodem voor Gods liefde, die we we mogen delen van hart tot hart, van ziel tot ziel. Dat is nog eens heerlijk! En mensen die zich in die richting meer en meer ontwikkelen, door minder en minder aan materie en status te hechten, ervaren daar iets van, van dat heerlijk.

En ja, het is een hele weg. En ja, het is soms spannend. En ja, het is soms lastig. En weet je? Het is helemaal niet ver of onbereikbaar. Het begint er mee om je hart te openen en je ziel niet meer te verbergen. Maar open te staan voor alles wat God ons heeft gegeven en steeds weer wil blijven geven, in Jezus Christus onze Heer, met Wie wij samen een zeer bemind lentekind van God mogen zijn.

Amen